

„Az élet értelme maga az élet. Az élet pedig: világot teremteni és szeretni.” (Nyíró József)

Beszámoló a Tusványosi Szabadegyetemről

Tusnádfürdőn, Erdélyben, a XXIX. alkalommal megrendezett Tusványosi Szabadegyetemen, a Kárpát-medence nagyszabású szellemi műhelyében kerekasztal megbeszélésen 2018. július 27-én, pénteken „Demográfia és egészségpolitika” címmel kerekasztal fórumot tartottak.

A kerekasztal beszélgetés jó hangulatban - az interdiszciplináris lehetőségeket kihasználva - járta körbe a demográfia aktuális problémáit, az előrelépés lehetőségeit.

Ez a beszélgetés egy folyamat része, hiszen kezdő előadása Kecskeméten zajlott, ezt követte Gyula és Szeged, majd Tusványos.

A SZTE Általános Orvostudományi Karát, valamint a Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikát Prof. Dr. Németh Gábor tanszékvezető egyetemi tanár, az ÁOK általános és szakképzési dékánhelyettese, valamint Prof. Emeritus Bártfai György képviselte.

A kerekasztal résztvevői között volt még Dr. Mészáros János, az Emberi Erőforrások Minisztériumának volt helyettes államtitkára, Dr. Svébis Mihály a Magyar Kórházszövetség elnöke, Dr. Becsei László, a Békés Megyei Központi Kórház főigazgató főorvosa és Dr. Párducz László a BMKK Pándy Kálmán Gyulai Tagkórházának Szülészeti és Nőgyógyászati osztály, osztályvezető főorvosa, Mák Kornél Kecskemét város alpolgármestere, valamint Dr. Szabó Béla, a Marosvásárhelyi I. Számú Női Klinika igazgatója.

A rendezvény végén az érdeklődők a korábbi konferenciák előadásainak összefoglalóját tartalmazó konferenciakötetet vihettek haza. Ebből a kötetből a magyar kormány e témával foglalkozó tagjaihoz, valamint Orbán Viktor a miniszterelnök úrhoz is eljuttattak egy – egy tiszteletpéldányt a szervezők.

Dr. Németh Gábor professzor a kerekasztal beszélgetésen ismertette, hogy a demográfiai mélypontot 2011-ben érték, és azóta ugyan szerény mértékben nő a születések száma, de a hosszú távú trend nem kedvező: húsz éve, 1996-ban még több mint 105 ezer gyerek született; tíz évvel ezelőtt 2006-ban már csak 99871; a mélypontot jelentő évben (2011) alig több mint 88 ezer gyermek jött világra. A népességszám alakulása szempontjából ugyancsak nem jó előjel, hogy még soha nem volt ilyen magas a 30 év felett első gyermekét vállaló nők aránya. Magyarország gyermekbarát társadalom, növekvő születésszámmal, illetve a legalább 2,1-es termékenységi arányszámmal a demográfiai végzet elkerülhető. A várandósgondozás, az újabb asszisztált reprodukciós technikák kidolgozása, állandó fejlesztése, a családbarát szülészeti kialakítása a szülész-nőgyógyász társadalom folyamatos feladata, amely a mindenkori kormányzat hathatós segítségével sikerre vihető.

Bártfai György professzor úr felvetette, hogy Európa és benne hazánk lakossága öregszik. Az Egyesült Nemzetek Szövetsége (ENSZ) 2004-ben készült előrejelzése szerint 2050-re Európa lakossága 653 millióra csökken a 2000-ben regisztrált 728 millióhoz képest. Történik ez akkor, amikor a világ népessége az évszázad közepére meghaladja a 9 milliárdot, és Európán kívül a többi kontinens lélekszáma jelentősen nő. A teljes termékenységi arányszámban az elmúlt évek gazdasági, szociális és egészségügyi intézkedéseinek köszönhetően kismértékű javulás következett be. A 2,1 termékenységi arányszám elérése érdekében további összehangolt kormányzati intézkedésekre van szükség, de nem csak az egészségügy területén.

Mák Kornél az egészség és az életminőség multidiszciplináris megközelítésében elmondta, hogy az egészséget, sok, a lelkieket befolyásoló hatás éri: az elbizonytalanodás, az értékek hiánya, a célnélküliség, a hagyományos családmunka felbomlása, a jóléti hatások. A világ felgyorsulása által még fokozottabban megjelent a stressz. A pszichikai betegségek pedig hatással vannak a szomatikus egészségre is. A virtuális világ lehetőségei, a közösségi oldalak megjelenése, kibővítette ugyan az egymás közötti kommunikáció lehetőségét, de ezzel mégis megteremtette az elmagányosodás veszélyét, az emberi kommunikációs folyamatok újraalakulását. Továbbá az előadó ismertette, hogy a helyes életminőség kialakulásához szükség van a belső neurózisok legyőzésére azáltal, hogy életünknek felismerjük a konkrét életszakaszban adott értelmét. Az agy és szellem határtalansága messze többre képes, mint gondolnánk: így a test állapotának javítására is, mint például a fájdalom elviselése vagy megszüntetése. Stabil szellemi tartás szükséges, így a fájdalmak, a stressz, a frusztráció könnyebben elviselhetők.

Dr. Mészáros János a kerekasztal beszélgetésen sok érdekesítő kérdés között felvetette, hogy az egészség az az érték, amelyről jellemzően akkor veszünk tudomást, amikor elveszítjük azt. Az egészségügyi ellátó rendszerben konkrét cselekvési tervet és intézkedési sorozatot testesíti meg a 1039/2015. (II.10) Korm. határozattal elfogadott „Egészséges Magyarország 2014-2020” Egységügyi Ágazati Stratégia, amely meghatározza a soron következő fejlesztési ciklus prioritásait.

Ezen dokumentum a stratégiai céljai között nevesíti:

- a) a születéskor várható, egészségben eltöltött életek két évvel történő növelését 2020-ra (EU-átlag elérése 2022-re),
- b) a születéskor várható élettartamot nők esetében 78,3 évről 80 évre, a férfiak esetében 70,3 évről 72 évre emelni,
- c) 10%-al csökkenteni a standardizált halálozási arányt (per 100 000 lakos) mértékét,

- d) a fizikai és mentális egészség egyéni és társadalmi értékét növelni,
- e) elősegíteni az egészségtudatos magatartást, ösztönözni az egyéni felelősségvállalást,
- f) a területi egészség egyenlőtlenségeket, illetve a születéskor várható élettartamban mutatkozó különbségeket csökkenteni kell.

Az kormány tervezett demográfiai intézkedései között a bababarát szülészeti kialakításának további támogatása nagy súllyal szerepel, hiszen közismert, hogy a korábbi születélmények befolyásolják a későbbiekben az édesanyák által vállalt gyermekek számát.

A születendő gyermekek számának emelése érdekében szükségessé vált a közfinanszírozott ciklusok maximális számának gyermekenként történő meghatározása. Az eddig anyánként összesen öt közfinanszírozott ciklus ezt követően gyermekenként számolódik. Az első gyermek születéséhez öt ciklus, a további gyermekek esetén további négy közfinanszírozott ciklus igénybevételére van lehetőség. Minden újabb ciklus a sikeres beültetést követően megszületett gyermek után kezdődik el.

Fontos tudnivalóként hangzott el, hogy az egyén egészségtudatos magatartása és hiteles információhoz való jutása az internet dzsungelében nagyon jelentős, annak érdekében, hogy az egészség megőrzésében a helyes és szakmailag is támogatott utat válasszák, segítséget nyújt a központilag koordinált, díjmentesen elérhető Magyar Egészség Tervező Alkalmazás (META), a Mobil Egészség Napló és Tájékoztató Alkalmazás. A MeNTA egy új, egyedülálló, okos telefonra készült, ingyenesen elérhető alkalmazás, amely egyszerű segítséget ad ahhoz, hogy mindenki megőrizhesse az egészségét.

Dr Svébis Mihály, a Magyar Kórházzövetség elnöke szerint a demográfia kérdései kapcsán a Kórházzövetség és a kórházi ellátás általánosságban több okból is jelentős szerepet játszik. Magyarországon az átlagéletkor - bár nem olyan mértékben, mint szeretnénk - növekszik, illetve az is köztudott tény, hogy leggyakrabban a nyugdíjas korosztály veszi igénybe a legtöbb egészségügyi szolgáltatást. Az egészségügyi pálya vonzóbbá tételére, a hosszú távú megtartó erőre 4 év alatt összességében több mint 60 százalékot hajtott végre az állam. Ezen felül ingyenes továbbképzéseket, felzárkóztatási programokat és ösztöndíjakat is indítottak, amelyek

lehetőséget adnak a bérek növelésére. Az egészségügy pozitív megítélésének, elérésének érdekében a sajtó felelőssége hatalmas. Ha minden nap azt halljuk, hogy milyen rossz a magyar egészségügy, akkor hogyan várhatnánk azt, hogy a fiatalok ezt az életpályát válasszák?

Dr. Becsei László helyi viszonylatban fontosnak tartja a gyermekellátás feltételrendszerének javítását A szülészeti-gyermekellátás egységének megteremtését, a korszerű újszülött ellátás feltételeinek biztosítását, a gyermek sürgősségi ellátás kialakítása hozzájárulhat a térség demográfiai feltételeinek megteremtéséhez.

Dr. Párducz László, a Magyar Család- és Nővédelmi Tudományos Társaság elnökeként a nemzeti sorssal való azonosulást, az ebből fakadó felelősség elvállalását, a reprodukciós folyamatok nyílt feltárását, a jövőkép egységes formálása révén a magyar népesség létszámának pozitív irányba való előmozdítását a társaság fő célkitűzései közé sorolta. A demográfiai válság közepette a szülés, az anyák, a családok védelme tudományos tényekkel, és azok népszerűsítése az MCSNTT közéleti kiállításával, a szülészeti-nőgyógyászat minden eszközével a nemzetünk megmaradása érdekében a reprodukciós egészségvédelmet szorgalmazza, valamint a nemzedékek közti együttműködést úgy, hogy erősíteni szeretnék a hagyományos családi értékrendet, az élet szentségének tiszteletét.

Prof. Szabó Béla, a Marosvásárhelyi Klinika igazgatója saját helyi demográfiai adataik ismertetése révén a román-magyar szülészeti és nőgyógyászati kérdéskörben kiemelte a közös pontokat és a jövőbeni baráti együttműködés fontosságát, jelentőségét.

Kecskemét, Gyula és Szeged után a magyar kereszténység, a magyar állam és a magyar tudomány ezeréves megbonthatatlan egységének képviselői a nemzetfogyás megállításának érdekében a Tusványosi Szabadegyetemen is lényegesnek tartották a negatív demográfiai folyamatok pozitív irányba való fordítását.

Mák Kornél PhD

Dr. Párducz László PhD

*Magyar Család és Nővédelmi Tudományos Társaság
Prof. dr. Németh Gábor tanszékvezető egyetemi tanár
SZTE ÁOK általános, szak- és továbbképzési dékánhelyettes*

